

مدیریت آب، فاضلاب و پسماندهای جامد در صنعت گردشگری

نگارش:

یونپ (برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد)

برگردان:

سارا اوحدی

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دماوند)

مژدک ذریبکی

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم شهر)

نشر پیک ریحان

۱۳۹۰

عنوان و نام پدیدآور: مدیریت آب، فاضلاب و پسماندهای جامد در صنعت گردشگری / نگارش یونپ (برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد): برگردان سارا اوحدی، مزدک دریگی.

مشخصات نشر: گرگان: پیک ریحان، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۸۸ ص: مصور، جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۳۴-۰۹-۷

یادداشت: عنوان اصلی: ... A manual for water and waste management: what the tourism industry

yadداشت: واژهنامه.

yadداشت: کتابنامه: ص. ۷۵.

yadداشت: نمایه.

موضوع: جهانگردی -- تاثیر بر محیط زیست

موضوع: محیط زیست -- مدیریت

موضوع: جهانگردی زیست محیطی

موضوع: زیباله -- مدیریت

موضوع: زیباله -- تاثیر بر محیط زیست

شناسه افزوده: اوحدی، سارا، ۱۳۵۸ - مترجم

شناسه افزوده: دریگی، مزدک، ۱۳۵۷ - مترجم

شناسه افزوده: سازمان ملل متحد. برنامه محیط زیست

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۲۸۹ / ۱۵۶/۵۶

مدیریت آب، فاضلاب و پسماندهای جامد در صنعت گردشگری

نگارش: یونپ (برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد)

برگردان: سارا اوحدی و مزدک دریگی

ویراستار ادبی: نساء رضایی

طراح جلد: مهلا مازندرانی

ناشر: نشر پیک ریحان گرگان

چاپ اول، سال ۱۳۹۰

چاپ: غنچه گرگان، قطع رقی، ۸۸ صفحه

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

شابک: 978-600-6334-09-7

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار مترجمان
۹	درباره این کتاب
۱۱	بخش نخست: مدیریت پسماندهای جامد
۱۲	۱- پیش‌گفتار
۱۳	۲- نیاز به اقدامات مدیریت پایدار پسماندها
۱۶	۳- ماهیت پسماندهای جامد
۱۹	۴- پرهیز از ایجاد پسماندهای جامد
۲۶	۵- روش‌های مدیریت پسماندهای جامد
۳۷	بخش دوم: مدیریت آب و فاضلاب
۳۸	۱- پیش‌گفتار
۴۲	۲- نیاز به اقدامات مدیریت پایدار آب و فاضلاب
۴۵	۳- ماهیت فاضلاب
۴۸	۴- حفظ آب و مصرف دوباره آن
۵۸	۵- سامانه‌های تصفیه فاضلاب
۷۳	گفتار پایانی
۷۶	منابع
۷۹	واژه‌نامه
۸۵	نمایه
	پیش‌گفتار انگلیسی

فهرست شکل‌ها

۱۰	شکل ۱- فعالیت‌ها و خروجی تاسیسات گردشگری
۱۴	شکل ۲- فرآیند مدیریت پسماندهای جامد
۱۵	شکل ۳- نشت شیرابه پسماندهای جامد به آب‌های زیرزمینی
۱۷	شکل ۴- انواع پسماندهای جامد
۲۸	شکل ۵- گزینه‌های مدیریت پسماندهای جامد

- ۵۳ شکل ۷- مصرف دوباره آب در یک مکان گردشگری
- ۶۰ شکل ۸- سامانه گودال خیس سپتیک تانک
- ۶۱ شکل ۹- سطوح تصفیه فاضلاب
- ۶۹ شکل ۱۰- نمونه‌ای از سامانه‌های تصفیه زمین‌پایه

فهرست جدول‌ها

- ۲۷ جدول ۱- مقدار پسماندها بر پایه روش‌های مختلف مدیریت پسماندها
- ۴۵ جدول ۲- منابع معمول فاضلاب در یک مکان گردشگری
- ۵۴ جدول ۳- فرایندها و فعالیت‌های بازیابی فاضلاب

پیش‌گفتار مترجمان

مانند سایر فعالیت‌های انسانی، گردشگری پیامدهای فراوانی بر محیط زیست دارد. با توجه به اهمیت و نقش گردشگری در دنیای امروز که به عنوان یکی از پردرآمدترین فعالیت‌های تجاری یا در حقیقت، صنعت شناخته می‌شود، مدیریت محیط زیستی این صنعت، کاری بسیار مهم و حیاتی است. در این میان، مدیریت آب، فاضلاب و پسماند از اهمیت زیادی برخوردار است، زیرا یکی از مشکلات اصلی فعالیت‌های گردشگری از دیدگاه محیط زیست و زیباشناختی، مساله ایجاد پساب و پسماند است. از این رو، تدوین برنامه برای آلاینده‌ها از جمله موارد اصلی مدیریت محیط زیستی گردشگری به شمار می‌رود.

کتاب پیش رو که از سوی یونپ (برنامه محیط‌زیست سازمان ملل متحد) به چاپ رسیده، یک راهنمای فشرده و کوچک و در عین حال معتبر، برای آشنایی بیشتر با مدیریت این‌گونه مشکلات در گردشگری است. این کتاب، همان‌گونه که خود به آن اشاره دارد، «جای نشریات دانشگاهی یا حرفه‌ای را نمی‌گیرد» و نوعی راهنمای کلی و همراه مسئولان فعالیت‌های گردشگری و علاقه‌مندان به این حوزه است، به طوری که درباره مدیریت آب، فاضلاب و پسماند جامد، اطلاعات کلی می‌دهد. از خوبی‌های این کتاب، ارائه چندین پژوهش موردی از سراسر دنیاست که نشان می‌دهد همه این کارها را می‌توان به صورت عملی انجام داد و نه تنها به حفظ محیط زیست کمک کرد، بلکه سود اقتصادی نیز به دست آورد. خوانندگانی که نیاز به اطلاعات بیشتر درباره مطالب کلی موجود در این کتاب دارند، می‌توانند به کتاب‌ها یا وبسایت‌های تخصصی مراجعه کنند. بخشی از این کتاب‌ها به زبان انگلیسی در فهرست منابع در پایان کتاب ارائه شده است.

برگردان این کتاب مدت‌ها پیش انجام شده بود، اما به دلیل گرفتاری‌هایی، چاپ آن دیر شد. یونپ هنوز ویرایش جدید این کتاب را ارائه نکرده، بنابراین از نظر اعتبار مطالب، هنوز هم مرجع معتبری است. امید است این کتاب بتواند راهنمای خوبی برای همه علاقه‌مندان بخش‌های گوناگون محیط زیست و گردشگری پایدار باشد.

در برگردان این کتاب کوشش شده تا واژه‌های فارسی پیشنهادی فرهنگستان فارسی ایران به جای واژه‌های مرسوم و بیگانه به کار رود. بنابراین ممکن است در نگاه نخست، برخی از واژه‌ها، ناآشنا باشند. برگردان انگلیسی این واژه‌ها در واژه‌نامه پایان کتاب ارائه شده است.

نکته دیگر آن که: مشخص نیست واژه نادرست «زیست محیطی» در ادبیات محیط زیست ایران از کجا آمده، در حالی که واژه «محیط زیستی» درست است، از این رو در این کتاب واژه اخیر به کار رفته است. به عنوان نمونه، در متن کتاب، به جای «مدیریت زیست محیطی»، «مدیریت محیط زیستی» ارائه شده است. بدیهی است برگردان این کتاب خالی از اشتباه نیست. بنابراین از کارشناسان و علاقه‌مندان درخواست می‌کنیم پیشنهاد و انتقاد خود را اعلام نمایند تا در ویرایش بعد اصلاح شود.

این کتاب افزون بر کتاب‌فروشی‌های معتبر، از وب‌سایت‌های زیر در دسترس است:

www.preyhan.com

www.cer.blogfa.com

یادآور می‌شود شیوه ارجاع این کتاب در سایر منابع به صورت زیر خواهد بود:
برنامه محیط‌زیست سازمان ملل. (۱۳۹۰). مدیریت آب، فاضلاب و پسماندهای جامد در صنعت گردشگری. برگردان سارا اوحدی و مزدک ذریبکی. انتشارات پیک ریحان. گرگان. ۸۸ ص.

سارا اوحدی، مزدک ذریبکی

درباره این کتاب

این کتاب راهنما و نمونه‌هایی درباره چگونگی دستیابی فعالیت‌های گردشگری به یافته‌های مثبت در زمینه مدیریت پسماندها و کمینه‌سازی آسیب به سامانه‌های بوم‌شناختی و فیزیکی در یک جامعه را ارائه می‌کند. بدیهی است که این کتاب، جای نشریات دانشگاهی یا حرفه‌ای را نمی‌گیرد و به همه جنبه‌های فنی مدیریت پسماندهای جامد یا فاضلاب نیز نمی‌پردازد، ولی روش‌های مهم و پیامدهای اصلی آن‌ها را معرفی می‌کند.

این راهنما برای دست‌اندرکاران امکانات مختلف گردشگری طراحی شده است و داده‌ها را به گونه‌ای علمی و کاربرپسند ارائه می‌کند. هدف این کتاب، جای کارشناسان را گرفتن نیست، بلکه ارائه فرصت‌هایی برای مدیریت و کارکنان در جهت اطمینان از برآوردن استانداردهای محیط زیستی مورد نیاز فعالیت‌های گردشگری است. در صورت لزوم، منابع اطلاعاتی دیگر نیز ارائه شده است.

این کتاب به دو خروجی اصلی بیشتر تاسیسات گردشگری توجه دارد: مدیریت پسماندهای جامد و مدیریت آب. امکانات گردشگری باید به جنبه‌های دیگر نیز توجه داشته باشند، مانند انرژی، طراحی و استفاده از مواد در مراحل ساخت و ساز و بهره‌برداری در چارچوب یک راهبرد کلی مدیریت محیط زیستی. تعدادی از پیشنهاد‌های این کتاب به اقدامات مدیریتی نیاز دارد و کارمندان یا تیم کوچکی از آن‌ها می‌توانند بقیه را انجام دهند. بعضی اقدامات پیشنهادی نیازمند تغییراتی در عملیات یا سرمایه‌گذاری‌های مهم مالی است و در بسیاری موارد، بهبود کارکرد محیط زیستی تاسیسات گردشگری را باید به عنوان فرآیندی بلندمدت در نظر گرفت.

چهار محدوده اصلی فعالیت که در امکانات گردشگری وجود دارد و بیشتر پسماندهای جامد و فاضلاب تولید می‌کنند عبارتند از: اقامتگاه‌ها، غذا و نوشیدنی، نگهداری از فضاهای باز و زمین‌ها، و فعالیت بخش‌های اداری. برای ارائه تلفیقی، از دیدگاه فعالیت به این دشواری‌ها و روش‌ها پرداخته می‌شود، نه نوع کارکرد گردشگری (شکل ۱). یادآور می‌شود به جز موارد گفته شده، گروه مشاور همه شکل‌های این کتاب را فراهم کرده است.

پیش از این، بسیاری از هتل‌های زنجیره‌ای بزرگ، سامانه‌های مدیریت محیط زیستی را اجرا کرده و در برخی نمونه‌ها که تاکید شده، تجربه خود را به کار بسته‌اند. به گفته دیگر، تاکید اصلی این کتاب بر فعالیتهای کوچک و متوسط گردشگری در کشورهای رو به پیشرفت و اقتصادهای در حال گذار، کشورهای جزیره‌ای کوچک رو به پیشرفت و مقصدهای گردشگری رو به رشد است.

شکل ۱- فعالیتهای و خروجی تأسیسات گردشگری